

Sreda, 30. jul 2003.
Statusna konferencija
Otvorena sednica
Optuženi je bolestan
Početak u 9.18 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs (Nice), optuženi nije ovde danas, za sada još nismo dobili nikakv zvaničan lekarski izveštaj iz Pritvorske jedinice (Detention Unit), ali navodno on ima problema sa krvnim pritiskom što znači da neće moći da dođe na suđenje ove nedelje. Stoga ćemo mi danas da završimo sa radom i nećemo da radimo tokom letnje pauze, ali ukoliko ima nekih administrativnih pitanja koje možemo da rešimo i kada on nije prisutan, onda ćemo to da uradimo.

TUŽILAC NAJS: Vrlo sam zahvalan za ovu mogućnost da se obratim Pretresnom veću pre letnje pauze. Čini mi se da je od koristi i da bi bilo efikasno i da bi nam uštedelo na vremenu ukoliko bih ja sada izneo nekoliko pitanja i rekao vam gde stojimo po tim pitanjima. Pokušaću da to iznesem na najdirektniji način na jednostavnom engleskom jeziku tako da optuženi može da čita transkript i da mu bude očigledno šta sam ja ovde izneo. Prvo ću, kao i uvek, pokušati da budem potpuno otvoren u pogledu toga u kojoj se fazi nalazimo, na kojoj tački, tako da Pretresno veće zna šta je na meniju kad se radi o dokaznom materijalu. Čini mi se da je ovo poželjno ne samo za sudije da oni budu upoznati sa tim šta sledi, već i za ceo Sud zbog toga što vi imate ovlašćenja koja se tiču Tužilaštva i dokaznog materijala, prema tome vi treba da budete upoznati sa onim šta sledi. Uzimajući to u obzir, mi smo pripremili spiskove svedoka, poslednja verzija se upravo štampa i verovatno će da bude gotova pre nego što ja završim sa svojim izlaganjem. Ja ću da pokušam da to objasnim na način da iz zapisnika bude savršeno očigledno šta sam hteo da kažem. Dovoljno je da se kaže da je neizbežno da ćemo da pozvemo one svedoke koje smo pripremili za ovu nedelju i neke od svedoka koji će da svedoče o zločinima, a koje smo bili planirali za prvu nedelju posle letnje pauze. I ukoliko to saberemo sa onim minimumom dokaznog materi-

jala koji treba ovde da predstavimo vezano za Sarajevo i za Srebrenicu, onda je jasno da je preostalo vreme zapravo ograničeno. Uzimajući to u obzir, kao i to da optuženi mora da bude u stanju da se na najefikasniji mogući način pripremi, ja sam sa svojim kolegama ovde odredio ono šta mi smatramo najvažnijim svedocima, hteo sam da vam kažem 20 najvažnijih svedoka. Za sada smo došli do spiska od 16 svedoka, a najverovatnije ćemo do kraja nedelje taj broj povećati do 20, tako da će biti 20 najvažnijih svedoka koje ćemo da pozvemo prve nedelje u septembru, uz one svedoke koje ćemo da pozovemo za Sarajevo i za Srebrenicu. Prema tome, nadam se da je ova informacija od koristi. Mi sebe svakako ne želimo da ograničimo samo na 20 svedoka iz te kategorije, ali smo ovo izneli kao jednu informaciju koja bi mogla da bude od pomoći drugima. Hteo bih takođe da upozorim Pretresno veće o dva svedoka. Postoji svedok čiji ime mogu da iznesem samo na privatnoj sednici i vi ćete uskoro shvatiti zašto, dakle postoji svedok koji je spreman da svedoči, ali koji ne želi ovamo da dođe isključivo kao svedok Tužilaštva. A ako ga Tužilaštvo pozove da dođe ovamo da svedoči, on ne želi nikakav kontakt sa Tužilaštvom pre svedočenja, već je samo spreman da dođe ovde i da svedoči, smatrajući da treba da bude unakrsno ispitan od sve tri strane ili je spreman alternativno da ovde dođe kao svedok Pretresnog veća. Mi smo tek sinoć dobili pismo i stoga nisam spreman javno da iznesem njegovo ime, već samo na privatnoj sednici, tako da onda to ime može da uđe u zapisnik i bude dostupno optuženom čim dobije spise sa današnje sednice.

(privatna sednica)

sekretar: Prešli smo na otvorenoj sednicu.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, moguće je kad jednom proverim stanje stvari, da ćemo mi da budemo u stanju da vam dostavimo korespondenciju koju smo mi vodili sa ovim svedokom. Takođe ćemo da je dostavimo i amikusima i optuženom. Možda ću to moći da uradim do kraja ove nedelje.

SUDIJA MEJ: Da, to bi bilo dobro.

TUŽILAC NAJS: Pored tog svedoka, imamo još jednog svedoka po Pravilu 70. Mi smo vrlo optimistični u pogledu ovog svedoka. Naravno, biće potreban jedan detaljno obrazloženi podnesak, mada ne mogu da vam kažem kada ćemo tačno da ga dostavimo. Prilično je očigledno da to neće da bude ove nedelje. Možda će da se desi u toku naše tronedeljne letnje pauze ili odmah posle letnje pauze. Ja ću da vam kažem gde se nalazi taj svedok na spisku svedoka, čim taj spisak bude gotov i odštampan. Mislim da sam prošle nedelje spomenuo, da bi se odgovorilo na nedavnu promenu pravila i pravilnika, možda bi bilo od koristi Pretresnom veću da im se dostave karte koje su po mišljenju Tužilaštva vezane sa dokazivanjem zločina. Ne znam da li ste već videli kartu za Hrvatsku. Mogu to da vam objasnim, a mogu i to da vam kažem da nešto slično pripremamo i za Bosnu. Ukoliko pogledate legendu koja se nalazi u donjem levom uglu, tu stoji status dokaznog materijala za mesto izvršenja zločina. Zelenom bojom su označeni oni delovi gde Tužilaštvo očekuje da je već izvelo dosta dokaza. Žutom bojom su označeni oni materijali koji su već predstavljeni. Crvenom bojom su označeni oni materijali gde Tužilaštvo, još nije izvodilo dokaze. Dakle, na tu temu nisu izvođeni dokazi. I ukoliko to dalje pogledate, videćete da što se tiče Hrvatske, plavim krugovima su označeni logori gde su zatvarani ljudi, a crvenim mesta gde su izvršena pogubljenja, tako da gledajući na plan sa desne strane, recimo, vidite u Borovom Selu, Lovasu i tako dalje, da su to sve mesta koja su navedena u optužnici kao mesta gde su ljudi i zatvarani i ubijani. Ukoliko uzmemo kao primer Erdut sa desne strane i malo dalje Vukovar i Borovo Selo, videćete da su neke stvari označene crvenom, zelenom i žutom bojom. Brojevi koji su ovde navedeni su vezani za paragrafe, odnosno za tačke optužnice i videćete da, recimo, mesto pogubljenja u Erdutu je označeno kao tačka 53. Za sada još nismo izvodili dokaze vezane za to. Ukoliko pogledate tačke ili paragrafe 56 i 57, zapravo ovo vam sada ne mogu reći da li su se tu nalazila mesta za pogubljenja, ali jeste bilo logora za zatvaranje, mada to u ovom trenutku nije bitno. Mi očekujemo da ćemo uskoro izvesti ove dokaze. Paragraf 58 se opet odnosi na Erdut, ali do sada smo izveli samo ograničene dokaze vezane za to. Naravno, moguće su greške, mogući su propusti u ovakvim kartama i uzimajući u obzir onu ogromnu količinu materijala koje ovo Pretresno veće mora da obradi i u dosta kratkom roku, ponekad se nama činilo da bi ovo mogao da bude jedan koristan mehanizam koji bi pomogao Pretresnom veću u analizi. I kao što sam rekao, sličnu kartu ćemo da uradimo i za Bosnu. Gospođa Vi (Wee)

koja je to pripremala prošle noći, danas je na žalost bolesna i neće moći da odgovori na pitanja, ukoliko imate nekih pitanja.

SUDIJA KVON: A šta je sa kartom za Kosovo? Šta je sa Kosovom?

TUŽILAC NAJS: Za sada još nismo mogli da izradimo ovakvu mapu za Kosovo, zato što nemamo nameru da izvodimo nove dokazne predmete vezane za Kosovo. Ukoliko se vama čini da vam je ovo jedan vizuelno koristan materijal, onda ćemo mi da se potrudimo da sličnu kartu izradimo i za Kosovo.

SUDIJA KVON: Da, ja mislim da bi to bilo dobro.

TUŽILAC NAJS: U redu. Onda ću da se potrudim da to uradimo. Pretresno veće možda nije upoznato sa tim, ali tim koji se bavi Kosovom, nedavno im se smanjio broj članova i oni su sada više usmerili svoju pažnju na *Predmet Milutinović, Ojdanić i Šainović*. Osoba koja vodi taj tim je trenutno na bolovanju, tako da će nam trebati neko vreme da ovo pripremimo, ali ćemo da se potrudimo da to uradimo. Sada sledeća stvar na koju sam želeo da se osvrnem tiče se obelodanjivanja, naročito kada je reč o Srebrenici i o Sarajevu. Kada se bavimo navodima koji se tiču ovih zločina, neizbežno je da će biti velika količina materijala za obelodanjivanje. Nema tome alternative, naprosto. Gde god su se vodila velika suđenja o tim konkretnim lokacijama, bilo je još i više materijala. To je jednostavno realnost i ne možemo ništa u vezi toga da učinimo. Vi znate ko je gospodin Sakson (Saxon). On je, naime, tokom čitavog ovog predmeta na sebe preuzeo odgovornost po mojim upustvima za sve stvari koje se tiču obelodanjivanja. On je dosta naporno radio. On je vrlo pametno pristupio tom poslu i našao je novi način da se pomogne optuženom i amikusima u baratanju materijalom kojim mi baratamo. Tek nedavno, naime, smo se suočili sa činjenicom da dokazni predmeti Odbrane u ovom predmetu jesu dostupni, ali da ih strane ne koriste, i videćete u jednom dodatku, zadnjem izveštaju o obelodanjivanju po Pravilu 68, šta mi planiramo da učinimo u vezi stim. Nama se čini i mislim da amikusi to prihvataju, kao i optuženi i njegovi saradnici, da kada postoji ogromna količina materijala koji ne može da se izbegne, a koji eventualno sadrži oslobađajuće dokaze, onda preferirani način postupanja je da se taj materijal učini dostupnim elektronskim putem, kad god je to moguće, uz primenu raznoraznih mehanizama pretrage. Tako strane u postupku onda

mogu videti šta ih najviše zanima i šta će tražiti. Koliko ja shvatam, od strane amikusa nema nikavih prigovora u vezi s tim načinom postupanja, a ja mislim ni od strane optuženog i njegovih saradnika. To smo do sada tako radili u vezi sa Srebrenicom i Sarajevom. Sud će se setiti da sam ja ranije apelovao na optuženog i amikuse da odlože pregled tog materijala za nešto kasnije, jer sam znao da mi moramo da nađemo način da nekako ograničimo taj materijal i znali smo takođe da može da dođe do toga da jednostavno nemamo vremena za potpunu prezentaciju naše teze. Naravno, sada smo to dodatno vreme dobili i mi smo sada u stanju da identifikujemo jedan određeni broj svedoka za dve lokacije i taj materijal smo obelodanili i nadam se, našli metode kako da ga učinimo dostupnim. Još dve stvari, kao prvo, jedno pitanje o kojem bi eventualno mogli da raspravljamo početkom septembra. Naime, tiče se dve kategorije, dva tipa svedoka. U slučaju svake od ovih kategorija, moja molba, moj zahtev će da bude da se oni ispitaju šire, ali je to inače običaj u konvencionalnom komon loa (common law) sistemu. Konkretno, ja ću to da tražim za svedoke na koje ne bi trebalo da se odnosi vrlo uska pravila nesugestivnih pitanja tokom glavnog ispitivanja. Kako bismo podržali ovaj zahtev, mi smo pripremili jedan tekst o praksi u tom smislu.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Vi znate da nas takva pravila ne obavezuju. Ako postoji neki konkretni problem, mi ćemo moći da ga obradimo kad za to dođe vreme.

TUŽILAC NAJS: Ja ću vam onda, dakle, samo da navedem o koje se dve kategorije svedoka radi, samo bez imena.

SUDIJA MEJ: U redu. Da čujemo.

TUŽILAC NAJS: Kao prvo, svedoci koji su eventualno bili vrlo bliski događajima, odnosno optuženom, koji bi mogli da daju iskaz, svedoci koji mogu da kažu istinu svakako, ali prema oceni Tužilaštva bi mogli da govore istinu samo delimično, svedoci koji bi inače bili vrlo prikladni za pozivanje, ali koji su na određeni način ranjivi i koje bi moglo, odnosno trebalo da se izlože agresivnijem tipu glavnog ispitivanja. To je praksa koja se ponekad sledila na ovom Međunarodnom sudu u drugim slučajevima i to redovno. Prijećam se gospođe Korner (Korner) u tom smislu, koja je pred sudijom Agiusom (Agius) ispitivala neke svedoke na taj vrlo širok način. Dakle, posebno

ako pozovemo svedoke koji će da govori o nekim činjeničnim navodima iz knjiga koje su napisali, gde taj činjenični kontekst može da bude vrlo vredan, ali gde može da se očekuje da bi ti svedoci eventualno mogli da kažu neke stvari koje mi ne možemo da prihvatimo, to se javlja kao vrlo bitan problem, sobzirom kako mi sudimo vrednost, valjanost sadržaja nekih od tih knjiga. Naime, reč je o svedocima koji će da govore o nekim knjigama i o sadržaju u tim knjigama i koliko ima u tome istine. Druga kategorija svedoka za koje mislimo da bi mogli da vam pomognu je kategorija slična onom svedoku čije sam ime maločas rekao na zatvorenoj sednici. Svedoci iz međunarodne zajednice su svedoci koji vrlo često imaju svoja gledišta, svoja mišljenja o događajima, i koji su posledica vrlo bliskih kontakata sa svim stranama, uključujući i optuženog. Oni mogu da budu u pravu ili samo delimično u pravu ili ne moraju da budu u pravu, kad je reč o njihovim stavovima, ali stav je Tužilaštva da vi zaista treba da vidite neke od tih ljudi. Naravno, mi smo imali tu prednost da smo mogli sa njima da razgovaramo na jedan opušten, neobavezan način, i da shvatamo koliko bi oni mogli generalno da pridodaju dokazima, a da se pri tom nužno ne prihvati svaka reč koju oni kažu. Puno toga može da se nauči za sat, sat i po vremena, prilikom takvog susreta i mislim da bismo mi mogli da budemo u stanju da izvedemo takve svedoke i pred Pretresno veće. Ti svedoci ne bi bili izloženi nikakvom antagonizmu tokom unakrsnog ispitivanja, ako uopšte i polazimo od pretpostavke da je unakrsno ispitivanje antagonistično po svom karakteru. Naravno, njih treba testirati, treba ih proveriti. Pozvati takve svedoke je nešto što bi verovatno apsolutno trebalo da se učini, ali postoje svedoci za koje ne možemo da budemo sigurni da će oni da budu pozvani od strane optuženog ili da će uopšte da mu budu dostupni. Mi dakle možemo da odlučimo da, ukoliko bude vremena za takve svedoke i ukoliko budemo želeli da ih saslušate, mi ćemo, mi možemo da ih ispitamo. To nisu puki svedoci slučaja, to je malo šira kategorija. I na kraju sam sano još želeo da kažem, pre nego što pređem na ...

SUDIJA KVON: Šta ste mislili kada ste rekli da bi unakrsno, odnosno glavno ispitivanje trebalo da bude agresivnije?

TUŽILAC NAJS: Ne glavno ispitivanje, unakrsno ispitivanje. Budimo otvoreni. Mi smo već imali jednog ili dva svedoka, zapravo tri koji su bili bliski sa optuženim i koji su tražili tako nešto. Mi smo dali do znanja koja su područja koja nas u tom smislu brinu i ti svedoci koje mi sada predviđamo, o kojima

vam ja sada govorim, na njih bi mogao da se primeni sličan postupak. Druga kategorija svedoka su možda oni svedoci koji su po našem sudu potrebni, odnosno potrebno je da ih mi unakrsno ispitamo što je moguće ranije. Još jedna opšta tema pre nego što pogledamo listu svedoka, a odnosi se na dokumente za koje je naloženo da se dostave od Vlade Srbije i Crne Gore. Mi smo svakako svesni proceduralnih koraka koji su preduzeti i mi smo o tome obavesteni. Naravno, nama će da jave kada će takva dokumentacija da bude dostupna, čim ona bude dostupna. Međutim, trebaće nam neko vreme da to razmotrimo, a možda ćemo morati ponovo da razmotrimo neke delove naše teze. Ja ne očekujem da bi taj materijal trebao da bude u potpunosti suprotan, odnosno da ide na štetu optuženom, i nadam se da je to materijal koji će da nam pomogne da shvatimo istorijski kontekst i uopšteno pozadinu događaja, kad je reč o optuženom. Dve stvari se vezuju uz ovo: prvo, što pre dobijemo rezultat, pre i ćemo moć da izvučemo svoje zaključke. To će da bude bolje. Drugo, ako nama zbog tog materijala bude trebalo dodatno vreme da organizujemo naše svedoke i našu prezentaciju događaja, odnosno naše teze u vezi sa tim, dakle ukoliko neke druge okolnosti budu u igri, kao što je zdravlje optuženog, pa ako dođemo do jeseni, kraja novembra, početka decembra, mi ćemo možda da se obratimo Pretresnom veću da nam dozvoli možda još jednu nedelju za prezentaciju dokaza, koju bi mi onda mogli da iskoristimo kasnije, kako bi obradili taj dodatni materijal. Mi ne tražimo sada da nam se da dodatno vreme, mi jednostavno unapred želimo da ukažemo na postojanje te mogućnosti, kako bi moglo da se osiguramo, odnosno da ostavimo sa strane neko vreme za obradu tog materijala. Ukoliko dobijemo pozitivan odgovor i u svetlu toga šta će da se dogodi sa zdravljem optuženog, možda bi nas ti dodatni dani koji nam se daju mogli da odvedu negde čak do Božića, možda čak i iza Božića. Znam da to nije nešto šta bilo ko od nas želi da se dogodi, ali eto, ja samo unapred razmišljam i to je ta mogućnost. A sada ću da vas zamolim da pogledamo listu svedoka, da vidimo da li nam je zaista od pomoći. Ako pogledate stranu 17 od ukupno 17 strana, videćete po prvi put rezultate našeg rada u statističkom obliku. Dakle, pretpostavimo da smo tačno sve izračunali, ovo je automatski sabrao kompjuterom, videćete da još uvek planiramo da iskoristimo 56 dana za naše preostale svedoke. Imamo svedoke po Pravilu 92bis za Hrvatsku i zbog toga je možda ovaj dokument od koristi. Zelenom bojom na karti je označeno, videćete broj od 4,375 dana. Preostali dani za svedoke po Pravilu 92bis za Bosnu, kao što se da videti na mapi, to će biti još 22 dana, i tako dolazimo do konačnog broja ...

SUDIJA ROBINSON: Gde bi nas to onda odvelo kada je reč o danima i mesecima? Dakle, do kada bi to sve ukupno trajalo po ovom vašem proračunu?

TUŽILAC NAJS: Pa daleko iza onog vremena koje nam je dodeljeno, ali mi bismo rado iskoristili 83 dana. Mi nemamo 83 dana, već samo 61 dan, prema tome, skrat ćemo dokaze za 22 dana. Moramo tako da postupimo. Mi ne tražimo produžetak vremena. Ja samo želim ovim da pokažem Pretnom veću kako radimo, šta preduzimamo. Ja ću da vas sada uputim na neke delove ovog dokumenta koji će da vam pomognu da shvatite situaciju. Jedna ispravka u vezi sa obelodanjivanjem dokumenata u odnosu na Srebrenicu. Napravio sam lapsus i sada ću to da ispravim. Pogledajte molim vas stranu 11 od ovih 17 strana dokumenta. Ova strana i još sledeće od 14 do 17. Videćete da je jedan broj svedoka označen kao svedoci u odnosu na Sarajevo, i videćete da je vreme izračunato za ove svedoke, a to je treća kolona sa desna, zasnovano na premisi da će da se udovolji zahtevu po Pravilu 92bis u celini ili delom, a odluka po Pravilu 92bis se u odnosu na Sarajevo očekuje ove nedelje, ako se ne varam. To će naravno da odredi, to će da utiče na našu kalkulaciju što se tiče baze zločina za Sarajevo. Svedoci ovde navedeni uzeće nam negde oko dve nedelje. Počevši na strani 14, sa svedokom 111, na primer, kod ovog svedoka Sud će da se seti da sam ja zadržao te brojeve, a svedoci su se dodavali, odnosno brisali, a brojevi su ostali isti. Dakle, ako počnemo sa brojem 111, i idemo do strane sve do broja 131, videćete da je stanje slično sa svedocima za Srebrenicu, odnosno vremenom koje će da nam bude potrebno za njih. Dalje, od broja 131 videćete dodatne svedoke u odnosu na koje već imate zahteve ili ćemo da vam ih uskoro pošaljemo. To su svakako svedoci u odnosu na koje, na čije iskaze možemo da uštedimo vreme ili možemo da izvedemo važnije dokaze od onih koji su ranije bili na listi. Mi ćemo naravno na ovo da se vratimo kada za to dođe vreme. Ako pogledate prvi deo liste, videćete da sve između brojeva 1 i 93, to je pri vrhu strane broj 11, naime da je to lista koja sadrži sve svedoke osim Srebrenice i Sarajeva i još nekoliko dodatnih čija se imena navode na strani 17. Ovi osenčeni delovi označavaju svedoke koji su već svedočili, pre sastavljanja ove liste, dakle neće nam trebati dodatno vreme za to. Jedan primer za to je broj 2. On je već svedočio i otišao. Ti osenčeni delovi mogu da budu osenčeni i iz drugih razloga koji se objašnjavaju u komentarima, dakle zašto nam za njih ne treba više vremena. Stoga su samo oni svedoci čija se imena ili pseudonimi pojavljuju ispisani običnim crnim slovima na beloj podlozi

svedoci koji su nam ostali i koje moramo da pozovemo. I ono šta smo učinili, označili smo prvih 20 kako bi na njih mogli da se usredsredimo. I tih prvih 20 smo označili sa zvezdicom. To možete da vidite na strani 3. Videćete da je jedan od svedoka navedenih tu svedok kome dajemo prioritet. Onda na strani 5 takođe možete da vidite jednog svedoka. Onda ako pogledate na stranu 3, broj 19 i pogledate brojeve 21, 23 i 24 videćete da su to svedoci čija imena tek treba da se navedu, koji su nam dostavili presretnute razgovore od vitalnog značaja i tako dalje. Prema tome, optuženi bi trebao da zna da su ovo svedoci koji se dodaju na spisak svedoka za Srebrenicu i Sarajevo i spisak svedoka od prošle nedelje, odnosno od ove nedelje i svedoka koji su bili planirani za prvu nedelju u septembru, i da su to svedoci na koje treba da obratimo pažnju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ja sada govorim u svoje ime, ali ubuduće kada budete raspravljali ovakvu vrstu administrativnih pitanja, kada optuženi nije prisutan, ja bih želeo da vi ovakvu vrstu dokumenata dostavite saradnicima optuženog, tako da i oni mogu to da prate u galeriji za publiku. To sve može da se organizuje.

TUŽILAC NAJS: Jako mi je žao ako oni nemaju te dokumente. Znam da se mi jako trudimo da komuniciramo sa njima i ja ću da kažem da ukoliko oni imaju nekakvih pitanja, neka mi se obrate i ja ću na to da odgovorim. Ja mislim da postoje neka prilično velika ograničenja u pogledu toga koliko oni mogu da komuniciraju i da nas kontaktiraju, ali znam da oni, recimo, imaju dobre odnose sa gospođom Diklić koja sedi ovde pored mene i sa njom saraduju kada im je nešto potrebno. Prema tome, nadam se da ukoliko bude nekih problema, da će oni moći da nam se obrate. Evo sad mi kažu da imaju primerak za njih koji smo ovde dali saradniku Pretresnog veća, tako da oni još uvek nemaju taj primerak, ali biće im stavljen na raspolaganje. Ja se nadam da je ovo sad dovoljno u smislu objašnjenja i uzimajući u obzir pitanje sudije Robinsona i zabrinutosti koju je on izrazio, mogu da vam kažem da na strani 17 vidite realnost sa kojom se mi suočavamo, vidite da su tu navedeni svedoci koje bismo mi želeli da pozovemo, a i to bi nas dovelo do cifre od 61 dana, ali smo to morali da smanjimo za trećinu.

SUDIJA ROBINSON: Znači vi nećete tražiti da se nadoknade oni dani koji su bili izgubljeni usled bolesti?

TUŽILAC NAJS: Koliko smo mi shvatili, dani koji su nama dati su zapravo neto iznos dana i ukoliko izgubimo neki dan, to će se nadoknaditi.

SUDIJA ROBINSON: Da, to je tačno.

SUDIJA MEJ: Po mom računu radi se o 62 dana.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam. I još jednu stvar moram da vam kažem u vezi ovog dokumenta koji se nalazi pred vama. Trebalo bi da se zadržimo na strani 17, neka vam ta strana ostane otvorena. I pored toga imamo još dva spiska gde su navedeni svedoci po Pravilu 92bis za Hrvatsku i Bosnu. Ja se nadam da su oni jasni sami po sebi. Ovde su navedene procene. Recimo, spisak svedoka po Pravilu 92bis za Hrvatsku, ako pogledate stranu 9 tog dokumenta, videćete da su ovde naveden broj dana kao 4,375, toliko će nam, dakle, dana biti potrebno. Ukoliko pogledate kraj spiska za Bosnu, to je na strani 15 od ukupno 15 strana, videćete da je tu navedeno 22,75 dana. Prema tome, videćete kako su ovi računi postignuti i sve te cifre su onda navedene na strani 17 spiska. Videćete kako mi planiramo naš rad i takođe kako smo izvršili smanjivanje obima materijala koji ćemo da predstavimo. Časni Sude, uzimajući u obzir realnost sa kojom se mi suočavamo, mi, uz dužno poštovanje, želimo da podsetimo Pretresno veće da smo mi uradili sve šta je moguće da ubrzamo naše glavno izvođenje dokaza. Ja sam svestan toga da nije lako svima da se kreću istom brzinom, ali mi idemo što je moguće brže i pokušavamo da budemo što je moguće skoncentrisaniji na onaj dokazni materijal koji ovde izvodimo. I mi želimo da urgiramo ovde na optuženog putem Pretresnog veća da i on treba da bude što je moguće više skoncentrisan i da ima to na umu kada vrši unakrsno ispitivanje. Naš generalni stav, naša generalna teza je ta da je korisnije za Pretresno veće, sad ću da navedem primer, da imamo 10 svedoka koji će biti ispitani i unakrsno ispitani na jedan usredsređen način, nego da imamo 5 svedoka koji će da budu ispitani na jedan manje usredsređen način. I ukoliko ovaj svedok o kom sam ja govorio, čije ćemo ime dostaviti optuženom i njegovim saradnicima odmah posle ove rasprave, ukoliko nam budu dolazili takvi svedoci, moguće da bi Pretresno veće onda u tom slučaju htelo da odredi unapred količinu vremena koju će i jedna i druga strana da imaju na raspolaganju. Prema tome, ukoliko nam dolaze takvi svedoci i ukoliko nam se kaže da ćemo imati po jednu sednicu svako, onda svako može to vreme da upotrebi na najefikasniji način. To je očigledna stvar. Naravno, na Pretresnom veću

je da odluči da li će ovako postupiti ili ne, ali mi pokušavamo da izdvojimo svedoke koji će za vas da budu od najvećeg značaja i zato tražimo od vas da to razmotrite. Ja sam već rekao da će jedan od naših svedoka po Pravilu 70, kako mi sada procenjujemo, da bude u stanju da dođe da svedoči. To je jedan od svedoka koji je naveden na strani 1 pod brojem 3, i ja se nadam da ćete pre kraja letnje pauze dobiti od nas podnesak koji će sve to dalje da razjasni. I da, još nešto. Časni Sude, zahvalan sam gospođi Diklić (Diklich) koja mi je skrenula pažnju ovde na nekoliko tačaka. Ove verzije dokumenta koje smo vam dostavili smo štampali na brzinu jutros i jedna od stvari koju smo hteli da vam dostavimo, a koje bi vam bile vizuelno od pomoći, nam nije sasvim uspela zato što šrafiranje nije bilo adekvatno izvedeno. Prema tome, ukoliko pogledamo jednu drugu verziju, videćete da je recimo pod brojem 4 sa desne strane jedna osoba navedena kao svedok. Mi najverovatnije nećemo da pozovemo tu osobu. Da je bilo to označeno na drugi način, da je bilo šrafirano drugačije, onda bi vam to mnogo jasnije stavilo do znanja. One ispravke koje moram sad ovde da iznesem se tiču obelodanjivanja za Srebrenicu. Mi ne planiramo da dostavimo sve dokazne materijale vezane za Srebrenicu optuženom, zato što je većina tog materijala već izneta u javnost. On će to svakako da zna i njegovi saradnici to znaju i znaju gde mogu taj materijal da dobiju. Ono šta mi planiramo da uradimo je vezano za materijal koji nije iznet u javnost. Usled konkretnog problema koji imamo vezano za obelodanjivanje za Srebrenicu i za Sarajevo, mi ne dostavljamo materijal koji je oslobađajući, već je potencijalno oslobađajuće prirode. I konačno, Pretresno veće se seća da smo mi obećali četiri dokumenta. To su dokumenti koji se tiču Kosova, Hrvatske i Bosne i trebalo je da imaju ulogu dokumenata koji zamenjuju nešto. Ja ću da proverim šta se sa njima događa, ali mislim da će oni da budu dostavljeni vama do kraja nedelje, da će da vam budu na raspolaganju i postoji hronologija gde je to sve registrovano, koja će takođe da bude dostupna krajem nedelje. Imaćemo je i u pismenom i u elektronskom obliku. Sada mogu da vam dam kartu Bosne koja je pripremljena na jedan drugačiji način zbog druge vrste granica, opštinskih granica koje tamo postoje, a i zbog nekih drugih razloga. Legenda je vrlo jasna i u njoj se navode one opštine u odnosu na koje mi nećemo da postavljamo sugestivna pitanja. Zelenom bojom su označene opštine gde su bila postavljena sugestivna pitanja ili će biti postavljena sugestivna pitanja, a žutom bojom su navedena ona područja gde će se dokazi izvoditi uglavnom putem Pravila 92bis i odnosiće se na određene događaje, a ne na celokupnu opštinu. Ja mislim da je u skladu sa onim principima koje smo

naveli na samom početku, a to je da smo u jednom trenutku mi shvatili da je apsolutno nerealandno ili nemoguće da izvedemo sve dokaze za apsolutno sve što se dogodilo u raznim opštinama. Hvala vam što ste izdvojili vreme da bih mogao sve ovo da vam iznesem. Ja se nadam da je ovo bilo od pomoći, u smislu da smo vam objasnili našu strategiju.

SUDIJA MEJ: Hvala, gospodine Najs. A sada vi, gospodine Kej (Kay), da li vi imate nešto šta želite da kažete u ime amikusa, a nemojte molim vas da komentarišete ono šta je ovde rečeno zato što optuženi nije prisutan.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Pa nema baš puno toga šta želim da kažem. Što se tiče unakrsnog ispitivanja svedoka koji ovde treba da se pozovu, ja znam da je Pretresno veće već upozoreno da postoji potencijalno pitanje i problem koji treba da se razmotri i mi smo u principu protiv tog mehanizma.

SUDIJA MEJ: Možda bi bilo od koristi, gospodine Najs, ukoliko biste nam vi pismeno sve ovo dostavili. Molim vas da to ne bude neki komplikovan podnesak, već samo da pismeno sve ovo iznesite, tako da mi možemo da razmotrimo taj problem, a sa nama i amikusi.

TUŽILAC NAJS: Svakako, taj papir je već u pripremi.

SUDIJA MEJ: Onda smo obradili sva pitanja. Hvala vam. Sada prekidamo sa radom i nastavljamo 25. avgusta.